

Hvordan indretter man et skolesystem i et land med 93 forskellige sprog? I Nepal bliver der undervist på ét sprog, nemlig nepalesisk, men omkostningerne er høje for de elever, som ikke har sproget som modersmål, viser en ny ph.d.-afhandling fra Danmarks Pædagogiske Universitet.

Ét folk, én skole, 93 sprog

✳️ »Når jeg siger: 'vær stille,' holder de nepalesisk talende børn op med at tale, men de Tharu-talende børn reagerer ikke. Det viser, at disse børn ikke forstår, hvad jeg siger. De har svært ved at forstå sproget.«

Citatet stammer fra en af de lærere, som Lava Deo Awasthi har interviewet i forbindelse med sit ph.d.-projekt 'Exploring Monolingual School Practices in Multilingual Nepal' – et projekt han forsvarede på Danmarks Pædagogiske Universitet i december 2004. Citatet illustrerer med alt tydelighed det dilemma, det nepalesiske skolesystem befinder sig i; at kun halvdelen af befolkningen har undervisnings-sproget nepalesisk som modersmål. Den anden

Skolen har været til mere skade end gavn for Awahdi-folket.

halvdelen af befolkningen taler til daglig et af de 92 andre sprog, der findes i Nepal, og børn fra disse familier har derfor fra første skoledag et sprogligt handicap, der for de flestes vedkommende vil forfølge dem resten af deres skoletid. Konsekvensen er spild – spild af elevernes tid og talent, spild af skolens ressourcer og spild af familiernes midler.

Gode hensigter

Lava Deo Awasthis undersøgelse er den første af sin art i Nepal. Hans empiri omfatter officielle dokumenter, spørgeskemaer til forældre, lærere og overlærere på 31 skoler, fokusgruppeinterviews på seks udvalgte skoler og observationer fra to forskellige klasser.

Havde Lava Deo Awasthi begrænset sine undersøgelser til de officielle dokumenter, ville man have fået et indtryk af en progressiv og multikulturel skole. Da Nepal i 1990 fik en demokratisk forfatning, nedsatte regeringen en national uddannelseskommis-

sion. Kommissionen tog udgangspunkt i forfatningens anerkendelse af den sproglige mangfoldighed i landet, da den kom med sine anbefalinger. I anbefalingerne hedder det blandt andet, at man i ikke-nepalesisk talende skoler kan undervise på modersmålet. At børn fra flersprogede samfund skal opfordres til at lære de lokale sprog, og at man ved rekruttering af lærere skal foretrække lærere, som taler elevernes modersmål. Men der er langt fra intentioner til realiteter.

»Et grundlæggende forhold i det nepalesiske uddannelsessystem er kløften mellem statens hensigter – de officielle dokumenter – og virkeligheden i uddannelsessystemet. Staten havde gode grunde og gode hensigter, men hensigterne blev ikke bragt ned på skoleniveau. Man undervurderede virkeligheden i klasseværelset,« forklarer Lava Deo Awasthi.

En del af denne virkelighed er, at lærerne ganske enkelt ikke er bekendt med de officielle retningslinjer. Et andet og nok så vigtigt problem er, at lærerne slet ikke er uddannede til at undervise på andre sprog end nepalesisk eller at tage specielt hensyn til børn, som ikke har dette sprog som modersmål.

»Læreruddannelserne er nøglen til uddannelsessystemet. Læreruddannelserne følger det traditionelle mønster og har ikke været forberedt på modersmålsundervisning. Det er aldrig gået op for læreruddannelserne, at man kunne undervise i nepalesisk som andetsprog, de har altid betragtet nepalesisk som det første sprog. Hvis man går i en nepalesisk skole, bliver det derfor taget for givet, at dit modersmål er nepalesisk,« siger Lava Deo Awasthi.

Spild af tid

Muncha er 13 år og går på Manohara-Skolen, en af de to skoler hvor Lava Deo Awasthi har foretaget klasse-observationer. Skolen ligger i en tharu-talende region, men Muncha selv taler det mindre ud-

bredte sprog awadhi. Muncha møder altid i skole med en barberkniv og kan ifølge hans lærer lave en førsteklases klipning. Han skal være barber, siger hans lærer, der vurderer, at han måske vil kunne klare at nå til 2. eller 3. klasse, inden han forlader skolen. Trods sine 13 år er Muncha nemlig aldrig nået længere end til 1. klasse.

Muncha er langt fra et enestående tilfælde. Tværtimod. I de 40 år Manoharaskolen har eksisteret, er det ikke lykkedes én eneste awadhi-talende elev at bestå den afsluttende eksamen. Dermed svigter skolen en stor gruppe af elever, mener Lava Deo Awasthi.

»Manoharaskolen har været til mere skade end gavn for den awadhi-talende del af befolkningen. Skolegebyrer og udgifter til skoleudstyr og tøj har udtømt familiernes beskedne ressourcer og forhindret børnene i at bidrage til familiernes økonomi ved at passe søskende, vogte kvæg eller samle brænde. Awadhi-folket fik stort set intet ud af skolen. Skolen forsømte at anerkende Awadhi-folkets sprog og forsømte at give en meningsfuld uddannelse på det sprog. Resultat er indlysende: Frustration, ydmygelse og tabt selvtillid,« siger Lava Deo Awasthi.

Det er ikke kun elever fra awadhi folket, som får et lille udbytte af skolen. 48 % af alle elever i Nepal består ikke eksamen i 1. klasse og må derfor gå klassen om. Den høje dumpeprocent har flere årsager. En væsentlig forklaring er, at undervisningssproget er nepalesisk. Elever med et andet modersmål kan ganske enkelt ikke nå at lære sig et nyt sprog og samtidig tilegne sig fagligt indhold på dette sprog. En anden vigtig årsag til den høje dumpeprocent er det skriftlighedsbaserede eksamenssystem og den måde, det bliver forvaltet på af lærerne.

»Eksaminerne er indrettet sådan, at de foretager en udvælgelse. Lærerne sætter en ære i at dumpe deres elever. De har den opfattelse, at de skal holde ▶

Den nepalesiske skole er baseret på skriftlighed, men for 70 af Nepals 93 sprog eksisterer der intet skriftsystem.

Modersmålsundervisning i Nepal – en handlingsplan

I sin ph.d.-afhandling 'Exploring Monolingual School Practices in Multilingual Nepal' præsenterer Lava Deo Awasthi en model for anvendelsen af modersmål i undervisningen. Af praktiske grunde kan modellen ikke omfatte alle 93 officielle sprog i Nepal. Lava Deo Awasthi foreslår at begrænse modellen til de sprog, der som minimum tales af én procent af befolkningen – det vil i praksis sige 12 sprog.

- Fra 1. til 3. klasse skal eleverne undervises på deres modersmål
- Fra 1. til 3. klasse skal ingen elever gå en klasse om pga. dumpet eksamen
- Fra 4. klasse og frem skal både modersmål og nepalesisk bruges som undervisningssprog
- Indtil 5. klasse skal eksaminer foregå på modersmålet
- Undervisning i nepalesisk som andetsprog indtil 5. klasse
- Fra 6. klasse og frem skal nepalesisk gradvis overtage som undervisningssprog
- Indtil 7. klasse kan skolebestyrelsen selv afgøre hvilket sprog, der skal eksamineres på
- Engelsk skal først være et undervisningsfag fra 4. klasse.

For de sprog, som endnu ikke har et udviklet skriftsystem (det gælder for 70 af Nepals 93 sprog), skal undervisningen baseres på en mundtlig tilgang indtil 3. klasse. Den mundtlige tilgang skal baseres på lokale traditioner og 'visdom'.

- standarden ved at dumpe eleverne – det er en del af deres professionalitet. Og der gøres ingen forskel på de forventninger, man stiller til ikke-nepalesisk talende elever – de skal konkurrere på samme vilkår som de elever, der taler nepalesisk. Undervisningen foregår på nepalesisk, og bøgerne er på nepalesisk –

hvordan kan man forvente, at ikke-nepalesisk talende elever kan reproducere bogens tekst på samme niveau? De memoriserer og reproducerer. Det er den måde, den største del af læringen foregår på i skolen. Børn, som ikke har noget kendskab til nepalesisk, kan ikke forstå spørgsmålene, de kan ikke skrive, hvad der forventes i eksamensopgaven. Eksamen er en barriere,« siger Lava Deo Awasthi.

Samfundet ind i skolen

Spørgeskemaundersøgelsen, som Lava Deo Awasthi har gennemført, viser, at ca. halvdelen af de 125 adspurgte lærere (53 procent) er opmærksomme på de sprog-problemer, som ikke-nepalesisk talende elever har. 75 procent af lærerne vurderer, at disse elever klarer sig dårligt i skolen, og en majoritet af lærere anerkender behovet for modersmålsundervisning, flere materialer på modersmålet og lærere, som kan tale elevernes modersmål. Dette vil være skridt i den rigtige retning, mener Lava Deo Awasthi, der efterlyser en større sammenhæng mellem skole, hjem og lokalsamfund.

»Skolen repræsenterer det statslige system og har fejlet ved ikke at repræsentere de samfund, den opererer i. Børnene oplever et stort gab; der er ingen overgang mellem skole og hjem. Så hvordan kan børnene springe fra deres hjem, hvor de taler et sprog og har deres egne traditioner og værdisystemer, til et helt nyt territorium?« spørger Lava Deo Awasthi.

Gabet mellem skole og hjem illustreres af et af spørgeskemaundersøgelsens mere bemærkelsesværdige resultater: 48 procent af de adspurgte forældre vidste ikke, at deres børns undervisningssprog var nepalesisk. En måde at mindske dette gab mellem hjem og samfund på ville være at satse på større mundtlighed i skolen. En meget stor del af de 93 sprog i Nepal har nemlig intet skriftsprog, og det udelukker dem på forhånd som undervisningssprog i en skole, hvor skriftlighed er i fokus.

»Eftersom vores sprog er baseret på mundtlige traditioner, er det misforstået at basere undervisningen på skriftlighed. Derfor siger jeg: Start med de mundtlige processer. Start med den mundtlige kul-

Lava Deo Awasthi

I 1999 fik Lava Deo Awasthi tildelt et ph.d.-stipendium fra Danida til sit projekt 'Exploring Monolingual School Practices in Multilingual Nepal'. Indsamlingen af data er foregået i Nepal, mens vejledningen har fundet sted ved Institut for Pædagogisk Antropologi ved Danmarks Pædagogiske Universitet.

Lava Deo Awasthi er opvokset i Baitadi provinsen i Nepal. Hans modersmål er pahadi, men undervisningen i skolen foregår på nepalesisk. Han klarede sig igennem sine eksaminer ved at lære teksterne udenad, uden at vide hvad der egentlig stod.

I dag er Lava Deo Awasthi embedsmand i det nepalesiske undervisningsministerium

tur. I det lange løb vil sprogene udvikle deres egne skriftsystemer, men til at begynde med må undervisningen foregå gennem den mundtlige kultur. Enhver kan komme i klassen og dele deres idéer med andre, der er ingen begrænsninger. Man kan have en progression mod skriftlighed, men til at begynde med bør man bringe ressourcer ind fra det omgivende samfund, som ikke kun er begrænset til det skriftlige – det er billigere for Nepal,« siger Lava Deo Awasthi og slutter:

»Nepal er et multikulturelt og multisprogligt land men skolerne bliver monokulturelle og mono-sproglige. Når Nepal står for det multikulturelle og multisproglige, hvorfor går man så den modsatte vej i skolen?« ▲

Anders Lindskov
anli@dpu.dk